

Opbrengsten KIEM 21^e -eeuwse vaardigheden

Belang van 21^e -eeuwse vaardigheden voor mbo-1 jongeren

Hoewel er veel aandacht is voor 21^e -eeuwse vaardigheden, is er weinig literatuur beschikbaar over (het ontwikkelen van) deze vaardigheden bij jongeren op mbo-1 niveau. De beschikbare literatuur is veelal gericht op midden- en hoger opgeleiden, terwijl de groep mbo-1 jongeren juist bij uitstek kwetsbaar lijkt voor de veranderingen in de arbeidsmarkt. Juist op dat niveau denkt men dat er veel werk zal verdwijnen, of dat de eisen van de arbeidsmarkt te hoog komen te liggen. Om deze jongeren voldoende toe te rusten voor de toekomst is meer begrip en inzicht nodig over de benodigde 21^e -eeuwse vaardigheden in banen van deze groep en hoe deze ontwikkeld kunnen worden in zowel het onderwijs als op de werkvloer. In dit project hebben we ons gericht op jongeren die een eenjarige entreeopleiding volgen met als doel uitstroom naar werk of een leerwerktraject. Het betrof een gezamenlijk project van het Kenniscentrum Talentontwikkeling (Hogeschool Rotterdam), Rijnmond-Bouw en Zadkine Startcollege. In het project hebben wij verschillende interactieve sessies georganiseerd met docenten, praktijkbegeleiders en leerlingen gericht op: concretisering van 21^e -eeuwse vaardigheden (door middel van praktijkvoorbeelden), de vraag welke vaardigheden het belangrijkst zijn en hoe en waar deze vaardigheden te ontwikkelen.

Uitdagingen bij ontwikkeling van 21^e -eeuwse vaardigheden mbo-1 jongeren

Leren vindt zowel op school als in de praktijk plaats maar het afstemmen tussen beide contexten kan verbeterd worden. Daarnaast zijn er verschillende belemmeringen om vaardigheden aan te leren bij deze doelgroep, zoals een gebrek aan motivatie en realistische beroepsbeelden, zelfvertrouwen en veelvuldig voorkomen van persoonlijke problematiek. Ook werd de mate van zelfstandigheid van deze jongeren en de werknemersvaardigheden als uitdaging genoemd. De ontwikkeling van 21^e -eeuwse vaardigheden kan daardoor niet los gezien worden van andere aandachtspunten in de ontwikkeling van deze doelgroep op school en in de overgang naar werk.

- mate van zelfstandigheid (meer begeleiding nodig)
- gebrek aan zelfvertrouwen
- mate van motivatie
- persoonlijke omstandigheden
- werknemersvaardigheden

Voorbeelden belangrijke 21^e -eeuwse vaardigheden

Uitgaande van een clustering van 21^e -eeuwse vaardigheden¹, hebben we met de praktijkpartners de 21^e -eeuwse vaardigheden vertaald naar de context van deze jongeren door middel van praktijkvoorbeelden. 21^e -eeuwse vaardigheden blijken niet altijd goed te onderscheiden van andere vaardigheden, zoals werknemersvaardigheden.

Intra persoonlijke vaardigheden

- Over je toekomstige loopbaan nadenken en plannen maken
- Niet steeds met je telefoon bezig zijn
- Zelf initiatief nemen op de werkvloer
- In staat zijn om met veranderingen om te gaan

Digitale vaardigheden

- Snelle ontwikkeling en nieuwe technologie apparaten/machines: blijven leren hoe dit te gebruiken.
- Omgaan met digitale hulpmiddelen voor vinden en verwerken informatie
- Excel en email vaardigheden

Denkvaardigheden

- Vragen waarom iets op een bepaalde manier moet
- Onderscheid kunnen maken tussen een mening en feit
- Vooruit denken en plannen

Interpersoonlijke vaardigheden

- Intern en extern goed kunnen communiceren en samenwerken
- Omgaan met verschillende achtergronden

Waar leer je het beste?

Volgens de praktijkpartners worden de meeste vaardigheden op school als op de werkvloer geleerd. Daarbij geldt dat bijna alle vaardigheden eerst op school geleerd moeten worden: dat vormt de basiskennis. Voor alle vaardigheden geldt echter dat bij het leren ervaring opdoen in de praktijk cruciaal is. In het onderwijs probeert men hier zoveel mogelijk op te anticiperen maar volgens de praktijkpartners blijft het een beschermde omgeving die ver af staat van de werkgever: “op school word je bij de hand genomen, op de werkplek moet je presteren”. Dit, in combinatie met de soms problematische persoonlijke omstandigheden van deze jongeren, maakt dat de overgang van school naar werk ingewikkeld is voor veel mbo-1 jongeren. Er zijn een aantal vaardigheden waarvan men denkt dat die het beste of op school of in de praktijk geleerd kunnen worden.

Op school:

- Digitale vaardigheden
- Informatie vaardigheden
- Denkvaardigheden

In de praktijk:

- Communicatie en samenwerken
- Ondernemendheid
- Probleemoplossend vermogen

Voorwaarden voor ontwikkeling

Uit onze bevindingen volgt een aantal voorwaarden voor het leren van 21^e -eeuwse vaardigheden bij deze doelgroep:

- een werkplek waar 21^e -eeuwse vaardigheden in de praktijk kunnen worden geleerd;
- expliciete reflectie op het informele leren en op het begeleiden van dat leren;
- aandacht voor (ontwikkeling van) intrinsieke motivatie en zelfvertrouwen;
- afstemming van pedagogiek en didactiek tussen onderwijs en werkplek

¹ Christoffels, I. & Baay, P. (2016). De toekomst begint vandaag: 21ste-eeuwse vaardigheden in het beroepsonderwijs. 's-Hertogenbosch: Expertisecentrum Beroepsonderwijs.

Meer informatie?

hr.nl/21eeuwsevaardigheden

Diana van dijk | d.a.van.dijk@hr.nl

Kenniscentrum
Talentontwikkeling

